

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายหลักของการจัดการศึกษาให้กับประชาชนในทุกระดับ บทบัญญัติใน มาตรา 22 กำหนดว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดกระบวนการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนา ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา 23 กล่าวไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นไปตามสภาพจริงของสังคม การเรียนรู้แบบบูรณาการเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อสาระทั้งหลายเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และใน มาตรา 24 ได้กำหนดให้สถานศึกษา จัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง จัดการเรียนการสอนโดยการผสมผสานความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความรอบรู้ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 13 - 14)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีสิทธิและอำนาจในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการของประชาชน โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละแห่ง มาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กำหนดให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (0 - 5 ปี) หรือก่อนวัยประถมศึกษา เป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องกระทำ โดยมุ่งเน้นการอบรมดูแลและการพัฒนาความพร้อมของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในขั้นต่อไป (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 5) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยความร่วมมือระหว่างบ้าน สถานศึกษา และชุมชน เพื่อมุ่งเน้นให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือมีสุขภาพที่ดี เจริญเติบโตตามวัยและมีพฤติกรรมอนามัยที่เหมาะสม ร่าเริงแจ่มใส มีความสุข มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรมและจริยธรรมมีวินัยในตนเอง และมีความรับผิดชอบช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับ

สภาพวัย ตลอดจนเพื่อ แบ่งเบาภาระของผู้ปกครองเด็กในท้องถิ่น และเพื่อให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการศึกษาแก่เด็กในชุมชน

เด็กปฐมวัยถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญยิ่งของประเทศชาติ ที่ควรได้รับการส่งเสริม ให้มีความพร้อมสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มีความรักความชื่นชมยินดี และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม การปูพื้นฐานให้เด็กมีความพร้อมสมบูรณ์ และมีพฤติกรรมดังที่พึงประสงค์ ขึ้นอยู่กับการฝึกอบรมเลี้ยงดูเด็กตั้งแต่เยาว์วัยโดยการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย (จักรพงษ์ สุวรรณศรี. 2553 : 1) พัฒนาการของเด็กทั้งด้านความจำ การทำงาน ความสามารถ ที่เรียนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจะดีกว่าเด็กที่ไม่ได้เรียนระดับปฐมวัย เนื่องจาก พัฒนาการทางสมองมนุษย์จะเติบโตหรือมีพัฒนาการถึง 85 % ระหว่างอายุ 0-6 ปี เด็กปฐมวัย เป็นที่สำคัญที่สุดสำหรับการพัฒนาการของชีวิตมนุษย์ สิ่งที่เด็กได้รับประสบการณ์และเรียนรู้ ในช่วง 5 ปีแรกของชีวิตจะมีผลต่อการวางรากฐานที่สำคัญต่อเด็ก ดังนั้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการอย่างมีประสิทธิภาพก็จะช่วยให้เขาเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต หลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546 พัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี บนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม โดยมีหลักการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ที่เหมาะสมด้วยปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาดังปฐมวัยเพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 3-5) เด็กวัย 3-5 ปี เป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโตเด็กต้องการ ความรัก ความเอาใจใส่ เด็กวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจใช้ภาษาสื่อความหมาย ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ผู้ที่รับขอมมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กได้สังเกต สำรวจ สร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีความกระตือรือร้นยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรัก ความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและในชีวิตของเด็กต่อไป

ความมุ่งหมายที่สำคัญยิ่งของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยคือ การส่งเสริมให้เด็ก รู้จักการสังเกต มีไหวพริบ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถที่จะแสดงออก และชื่นชมต่อความไพเราะ และสิ่งสวยงามต่าง ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2) สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2550 :17-24) ได้กล่าวว่าการศึกษาดังปฐมวัยเป็นช่วงวัยแห่งการเปลี่ยนแปลงและเจริญงอก

งาม ในด้านการพัฒนาการมุ่งให้เด็กได้เข้าถึงความเป็นจริงของอารมณ์ ตระหนักถึงทักษะทางสังคมและพัฒนาภาวะสร้างสรรค์ รู้จักตนเองภาคภูมิใจในตนเองและมั่นใจในตนเอง สอดคล้องกับ พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2551 : 45) กล่าวว่า การจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับวัยและพัฒนาการเพราะเป็นวัยที่มีอัตราในการเจริญเติบโตสูงสุดสามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่หากได้รับการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างถูกต้องกรมส่งเสริม และนอกจากนี้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549 : 6) ให้ความสำคัญในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการเด็ก ภายใต้บริบทของสังคม และวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ การส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ ยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิด เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรม เด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะ และหลายประสบการณ์ที่สำคัญ

การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้นจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 52 “ให้กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมให้มีระบบกระบวนการผลิต การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานให้เหมาะสมกับเป็นมาตรฐานวิชาชีพขั้นสูง โดยการกำกับและประสานให้มีสถาบันที่ทำหน้าที่ผลิต พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความพร้อมและความเข้มแข็งในการเตรียมบุคลากรใหม่ และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง” (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2546 : 1) การพัฒนาความสามารถของครู เป็นภารกิจที่มีความสำคัญและท้าทายสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องจากต้องใช้กระบวนการพัฒนาบุคลากรและกระบวนการนิเทศกำกับติดตามงานในองค์กร ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน ให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการประกอบกันจึงจะมีผลสำเร็จ หนึ่งในปัจจัยดังกล่าวซึ่งมีความสำคัญยิ่ง ได้แก่ ปัจจัยด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ ซึ่งวิธีที่ได้รับการยอมรับว่าก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากที่สุดในปัจจุบัน ได้แก่ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดแนวทางการศึกษาโดยยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ และต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นจึงนับได้ว่าครูผู้สอนเป็นผู้จำเป็นต้องศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ ออกแบบ เขียนแผนการเรียนรู้ สื่อการสอน และเครื่องมือในการประเมินผล ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ธรรมชาติของวิชา บริบทของสังคมและวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 มุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล สถานศึกษาจะต้องดำเนินการพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้ในสถานศึกษา นำหลักสูตรสู่แผนฯ ซึ่งมีความสำคัญต่อครูผู้สอนในยุคปฏิรูปการเรียนรู้ เพราะการกระทำกิจกรรมใดก็ตามให้สำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมเกิดขึ้นจากการคิดไตร่ตรองและเตรียมการไว้ล่วงหน้า ต้องทำสิ่งใดตามลำดับขั้นตอนก่อนหลัง ผู้สอนจะต้องวางแผนและจัดทำแผนการเรียนรู้ ความรู้ด้วยตนเอง(กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 48-50) แผนการจัดประสบการณ์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูผู้สอนปฐมวัยทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง ครูจะอย่างไรที่จะนำแผนฯมาใช้จัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพอันดับแรก ครูผู้สอนต้องรู้ว่า แผนการจัดประสบการณ์ต้องมาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยการวิเคราะห์หลักสูตรลงสู่แผนฯ โดยยึดตามกรอบสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร เป็นเรื่องที่เด็กสนใจและเป็นเรื่องใกล้ตัวเด็กแผนการจัดประสบการณ์ปฐมวัย การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ครูจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนด การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัยอย่างเต็มที่ (จิระพันธ์ พูลพัฒน์.2551 : 56)

องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอวังน้อย จังหวัดมหาสารคาม มีนโยบายในการพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กำหนดไว้ว่า จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญาอย่างเหมาะสมตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมาตรฐานการศึกษา และพร้อมเข้ารับการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานต่อไป จากรายงานการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามเกณฑ์มาตรฐาน ผลการประเมินผู้ดูแลเด็กด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ประจำปีงบประมาณ 2554 มีผู้ดูแลเด็กปฐมวัยทั้งหมด จำนวน 6 คน ผ่านการประเมินจำนวน 2 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง. 2554 : 9-15) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดเครื่องมือประเมินมาตรฐานการบริหารงานด้านการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 24 มาตรฐาน 108 ตัวบ่งชี้ แบ่งออกเป็น มาตรฐานทางด้านปัจจัยทางการศึกษา (มฐ.1 - มฐ.5) มาตรฐานทางด้านกระบวนการทางการศึกษา(มฐ.6 - มฐ.13) มาตรฐานทางด้านผลผลิต (มฐ.14 - มฐ.24) และสำหรับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นั้น แบ่งออกเป็น 12 มาตรฐาน 31 ตัวบ่งชี้ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2550 : 5) และจากการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ประจำปีการศึกษา 2554 ของศูนย์พัฒนาเด็กในสังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง จำนวน 12 มาตรฐาน 31 ตัวบ่งชี้ อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง มาตรฐานที่ 2 ผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมี

ประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับพอใช้ซึ่งมีความจำเป็นที่องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง จะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีและมีประสิทธิภาพ เพื่อผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นในครั้งต่อ ๆ ไปเพื่อจะได้นำจุดด้อยที่พบจากการประเมินในครั้งนี้ มาพัฒนาปรับปรุง เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ให้ได้ประสิทธิภาพทัดเทียมกับองค์กรปกครองท้องถิ่นอื่น และเพื่อเป็นการวางพื้นฐานทางการศึกษาให้แก่เด็กในระยะเริ่มต้น มุ่งเตรียมความพร้อม ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม การเนื่อง สอดคล้องกับวัย และมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมสติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ ให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมตามวัยอยู่ร่วมในสังคมอย่างปกติสุข มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพของครูผู้ดูแลเด็ก ให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะความสามารถในจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนในระดับขั้นพื้นฐานต่อไป

คำถามการวิจัย

1. สภาพการจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอขามศรีราช จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กในการจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอขามศรีราช จังหวัดมหาสารคาม เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอขามศรีราช จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กให้มีความรู้และความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย ครูผู้ดูแลเด็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง จำนวน 5 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 5 คน
 - 2.1 ผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและช่วยตรวจสอบเครื่องมือ จำนวน 3 คน
 - 2.2 วิทยากรให้ความรู้ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 2 คน

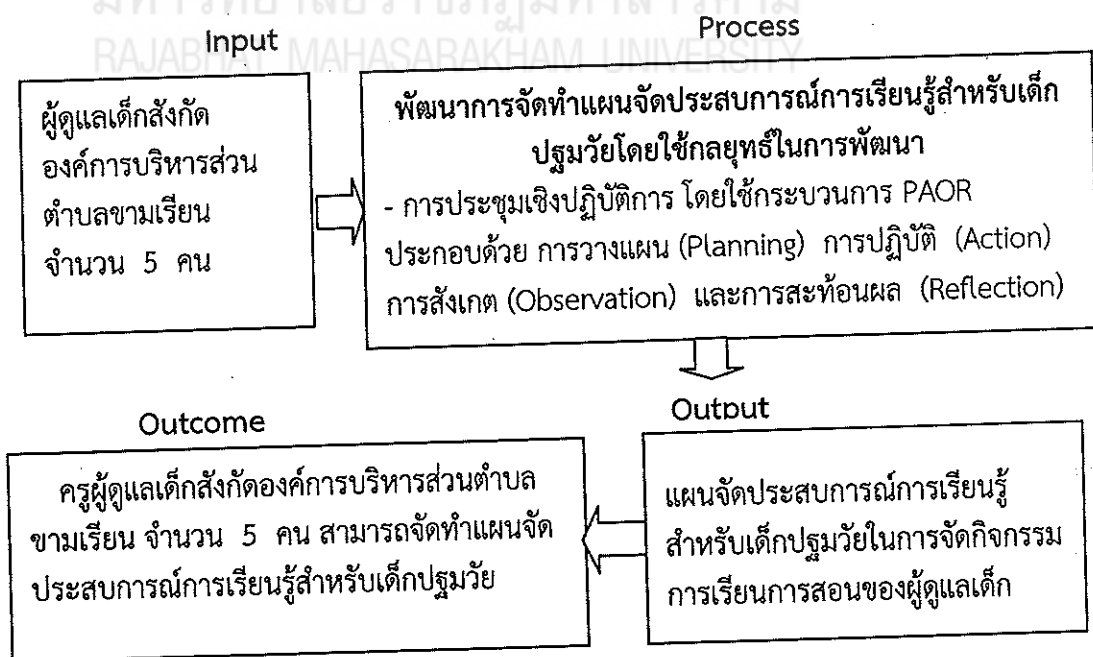
3. กรอบเนื้อหาการพัฒนาครูผู้ดูแลเด็กด้านความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ หลักสูตรปฐมวัย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ/สาระที่ควรรู้ การจัดกิจกรรม/การจัดประสบการณ์ วิธีดำเนินงานกิจกรรม การใช้สื่อ การวัดและการประเมินผล

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย เริ่ม เมษายน - สิงหาคม 2556

5. สถานที่ทำการวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้หลักการของการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ เคมมิส และแม็กทีเกอร์ท (Kemmis and McTaggart. 1991 : 169-170 ; อ้างอิงใน สุวิมล ว่องวาณิช. 2548 : 13) เพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาผู้ดูแลองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) มุ่งพัฒนาแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการประชุมเชิงปฏิบัติการ ตามกรอบเนื้อหา การฝึกเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยทั้งหมดเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของสำนักงานประสานและพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตงภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ ให้ความรู้สำหรับเด็กปฐมวัยทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลขามเรียง จำนวน 5 คน

2. การพัฒนาครูผู้ดูแลเด็ก หมายถึง การดำเนินงานเพื่อการปรับปรุงเพิ่มพูนส่งเสริมสนับสนุน ความรู้ความสามารถ ทักษะช่วยเหลือครูผู้รับผิดชอบจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยและนำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ไปจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ

3. การประชุมเชิงปฏิบัติการ หมายถึงการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยเน้นให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ให้ครูได้ฝึกปฏิบัติให้มีทักษะในการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ตามกรอบเนื้อหา การเรียนการสอนระดับปฐมวัย โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญคอยให้ความรู้ ให้คำแนะนำ และเข้าร่วมประชุมได้ลงมือปฏิบัติ เพื่อให้มีความรู้ความชำนาญและเกิดทักษะในการจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้

4. แผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ หมายถึง เครื่องมือ แนวทางในการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัยทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ หมายถึง กระบวนการศึกษาค้นคว้าร่วมกันอย่างเป็นระบบของกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน เพื่อทำความเข้าใจต่อปัญหาหรือข้อสงสัยที่กำลังเผชิญอยู่และให้ได้แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการแก้ไขปรับปรุงที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในการปฏิบัติงาน เป็นการพัฒนาหาหลักการ เหตุผล และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้ได้รูปแบบหรือแนวทางไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการปฏิบัติงานการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

5.1 การวางแผน (Plan) เพื่อปรับปรุงสิ่งที่เป็ปัญหาซึ่งเป็นการปฏิบัติงานที่มีโครงสร้างและแนวทาง การวางแผนต้องมีความยืดหยุ่น และต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่อาจส่งผลกระทบต่อแผนที่กำหนดไว้

5.2 การปฏิบัติ (Action) ซึ่งเป็นการดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้อย่างละเอียด รอบคอบ และมีการควบคุมอย่างสมบูรณ์

5.3 การสังเกตผล (Observation) เป็นการบันทึกข้อมูลหลักฐานหรือร่องรอยต่างๆ อย่างมีวิจารณ์ญาณเกี่ยวกับผลที่ได้จากการปฏิบัติโดยอาจใช้วิธีการวัดแบบต่าง ๆ เข้ามาช่วย ซึ่งสารสนเทศจากการสังเกตนี้จะนำไปสู่การสะท้อนผล

5.4 การสะท้อนผล (Reflection) เป็นกระบวนการทบทวนการปฏิบัติจากบันทึกที่ได้จากการสังเกตว่าได้ผลเป็นอย่างไร มีปัญหาหรือข้อขัดแย้งอย่างไร

6. เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่มีอายุ 3 -5 ปี เป็นวัยที่เริ่มเข้าสู่การเจริญเติบโตมีพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านจิตใจ และด้านสติปัญญา เด็กปฐมวัยเป็นวัย

ที่ชุกชน ไม่ชอบอยู่กับที่ ชอบเล่น ชอบทำท่าย ชอบสำรวจ โมโหง่าย เอาแต่ใจตัวเองชอบอิจฉาผู้อื่น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูผู้ดูแลเด็กมีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ระดับปฐมวัย
2. ครูผู้ดูแลเด็กสามารถนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ไปจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การประเมินคุณภาพเกณฑ์มาตรฐานที่ 2 ในครั้งต่อไปมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ระดับที่ดีขึ้นกว่าเดิม
4. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่น ๆ ที่สนใจ นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ระดับปฐมวัย ให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY